

Latvijas Dizaina padomes sēde
2025.gada 2.jūlijā plkst.15:15, klātienē Kultūras ministrijas Lielajā zālē
un attālināti *MS Teams*

Protokols Nr. 4/2025

Piedalījās: Karine Kalniņa, Ingūna Elere, Dita Danosa, Dzintra Purviņa, Līga Lindenbauma (VK Inovācijas laboratorija), Barbara Ābele, Gunta Grikmane (NAP, LAS), Ieva Rozentāle (LSM, LTV Kultūras raidījumu redakcijas vadītāja), Liene Millere (LSM, kultūras redaktore), Anna Platpīre (LTV, LSM Programmu daļas satura redaktore), Anete Ašmane-Vilsone (LTV, LR 3 Klasika), Aigars Bumburs (LTV 1), Inga Saksone (LR 3 Klasika), Edgars Zvirgzdiņš (*Associates, Partners et Sons*).

Attālināti: Barbara Freiberga, Ilze Grava, Ilze Kupča, Armīns Skudra, Māra Liepa-Zemeša, Gvido Princis (LAS), Gatis Didrihsons (NAP, LAS).

Vadīja: Karine Kalniņa

Dienaskārtība:

1. Dizaina un arhitektūras nominācijas LSM balvā “Kilograms kultūras”.
Diskusija ar LSM un LTV pārstāvjiem.
2. Nacionālās Kultūras padomes jautājums - budžeta samazināšanas priekšlikumi nozarē un argumentu komunikācijai par kultūras nozares pievienoto vērtību. (I.Elere)
3. Pakalpojuma dizainera profesionālā kvalifikācija. (L.Lindenbauma)
4. Publiskie iepirkumi dizaina jomā. Zīmolu komunikācija. (E.Zvirgzdiņš un D.Danosa)

1. Dizaina un arhitektūras nominācijas LSM balvā “Kilograms kultūras”.

Diskusija ar LSM un LTV pārstāvjiem.

Diskusijā ar LSM un LTV, LR3 pārstāvjiem tika atgādināts par tikšanos 2024.gada 1.februārī un Latvijas Dizaina padomes (LDP) un Nacionālās arhitektūras padomes (NAP) vēstuli LSM Kultūras raidījumu redakcijai ar lūgumu iekļaut Dizaina un arhitektūras kategoriju LSM balvas “Kilograms kultūras” kategoriju izvērtējumā.

Abu padomju pārstāvji K.Kalniņa, D.Danosa, I.Elere, G.Grikmane, G.Didrihsons vēlreiz apliecināja nozaru interesi būt pārstāvētām LSM balvā “Kilograms kultūras”, kā arī piedāvāja no padomju puses izvirzīt nominantus dizainā un arhitektūrā, vērtēšanas kritērijus, kā arī apliecināja iespēju piedāvāt no sava vidus ekspertus arhitektūras un dizaina jomā. Tika piedāvāts arī izvirzīt žurnālistus kā ekspertus “Kilograms kultūras” žūrijas komisijai (piem. Ilze Dobeļe , Ilze Martinsone), kuri jau vairākus gadus sabiedriskajos medijos veido raidījumus par arhitektūras un dizaina tēmām. Diskusijā vairākkārtīgi tika akcentēts sabiedrības izglītošanas aspekts un tostarp arī gudrs pasūtītājs, kas ir būtiski sabiedrības informēšanā un izglītošanā. LDP pārstāvji izteica gatavību arī izglītēt žurnālistus par dažādiem dizaina tematiem.

I.Rozentāle uzsvēra, ka balva “Kilograms kultūras” šobrīd ir izaugusi no nelielas žurnālistu balvas, un atzina, ka citas kultūras nozares, kā, piemēram, dejas nozare ir izteikusi savu vēlmi iedibināt dejas nomināciju balvā. Viņa uzsvēra, ka līdz šim spilgtākie dizaina un arhitektūras notikumi/nominācijas vienmēr ir bijuši atspoguļoti citās kategorijās “Mantojums”, “Vizuālā māksla”, “Notikums”, tika uzsvērtā arī starpdisciplināritāte kā nozīmīgs kritērijs.

I.Rozentāle atzina, ka šobrīd trūkst profesionālu arhitektūras un dizaina kritiķu.

Tika izteikts priekšlikums, ka LSM varētu būt platforma Latvijas arhitektūras gada balvas un Latvijas dizaina gada balvas finālistu balsojumam.

G.Grikmane un G.Didrihsons informēja, ka Latvijas Arhitektūras gada balvas ceremonija (LAGB 30.gadu jubileja) notiks šā gada 6.oktobrī Jaunajā Rīgas teātrī.

A.Platpīra uzsvēra, ka katru gadu pavasarī LSM notiek ideju piēš jauniem raidījumiem, kas arī varētu būt viena no iespējām pieteikt jaunus idejas un raidījumus dizaina un arhitektūras jomā.

I.Rozentāle diskusijas noslēgumā apliecināja, ka jautājums par iespējām izveidot dizaina un arhitektūras nomināciju 2026.gada balsojumā tiks apspriests septembrī ar LSM galveno redaktori Anitu Braunu.

Abas puses apliecināja vēlmi sadarboties šajā jomā.

2. Nacionālās Kultūras padomes jautājums nozarēm par valdības domā uzdevuma izpildi nozarēm (budžeta izdevumu efektivizācijā un samazināšanā) un argumenti komunikācijai par kultūras nozares pievienoto vērtību. (I.Elere)

I.Elere informēja klātesošos par 2025.gada 19.jūnijā notikušo Nacionālās kultūras padomes sēdi, kurā viens no jautājumiem bija informācija par valsts budžetu 2026.gadam (budžeta izdevumu efektivizācijā un samazināšanā), un kultūras ministres A.Lāces aicinājums nozarēm izdiskutēt un sniegt Kultūras ministrijai:

- 1) argumentus, kāpēc kultūrai nevajadzētu samazināt budžetu;
- 2) priekšlikumus par iespējamo valsts budžeta ietaupījumu savā jomā.

D.Danosa izteica priekšlikumu vispirms iepazīties ar kopīgo valsts budžetu kultūrai, un to daļu, kas tiek atvēlēta dizainam.

B. Ābele izteica ierosinājumu vidējā profesionālās izglītības dizaina programmās (PIKC) esošo 4 gadu vietā pāriet uz 3 gadiem, kas veidotu budžeta ekonomiju. Ja šo soli nav iespējams realizēt, tad paredzēt alternatīvu, ka piemēram, Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolas absolventam, izturot iestājpārbaudījumus Latvijas Mākslas akadēmijā, ir tiesības studēt uzreiz 2.kursā. Pamatojums – vispārējās profesionālās izglītības dizaina programmu audzēkņi, absolvējot skolu, ir augstā sagatavotības līmenī.

Padomes eksperti tiek aicināti sniegt priekšlikumus prezentācijā līdz **18.jūlijam** (Google doc,) saitē. [DIZAINA PADOMES IETEIKUMI_2.07.2025 - Google prezentācijas](#)

3. Publiskie iepirkumi dizaina jomā. Zīmolu komunikācija. (prezentācija: E.Zvirgzdiņš un D.Danosa)

E.Zvirgzdiņš un D.Danosa stāstīja par līdz šim veikto aptauju uzņēmēju vidū par zīmolu un komunikācijas iepirkumiem. Tika norādīts uz nepilnībām un neadekvātām prasībām pretendentiem, kas neattiecas uz iepirkuma priekšmetu, par cenu aptaujām (piem.tiek prasīta jau gatava skice nevis dizaineru darbu portfolio), jautājums par dizaina studijas atpazīstamību, jautājumi, kas saistīti ar autortiesībām u.c..

D.Danosa atzīmēja, ka dizaineri tomēr turpina piedalīties iepirkumos un baidās celt trauksmi, bet, jo vairāk būs trauksmes cēlāju, jo tādējādi tiks uzlabota publisko iepirkumu prakse.

E.Zvirgzdiņš uzsvēra nepieciešamību izstrādāt iepirkumu vadlīnijas dizaina jomā

Informācijai: saskaņā ar Kultūras ministrijas 2025.gada aprīlī noslēgto līdzdarbības līgumu ar Latvijas Dizaina centru, viens no uzdevumiem pirmajam finansēšanas gadam ir izstrādāt rekomendācijas par publisko iepirkumu organizēšanu dizaina nozarē, dizaina konkursiem (viens nodevums).

Latvijas Dizaina centra plānotie soļi rekomendāciju sagatavošanai:

2025. gada 3. ceturksnis

- Nozares dalībnieku intervijas par pieredzi dizaina iepirkumos.
- Labās / sliktās prakses piemēru apzināšana un apkopošana.
- IUB metodisko materiālu analīze.
- Citu nozaru izstrādāto vadlīniju analīze (LAS rekomendācijas saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritērijiem iepirkumos arhitektūras un projektēšanas jomā, IT nozares SIP vadlīnijas u.c.).

2025. gada 4. ceturksnis

- Konsultācijas ar IUB par dizaina iepirkumu praksi.
- Rekomendāciju izstrāde zīmola un komunikācijas dizaina iepirkumu īstenošanai.
- Sadarbība ar “Latvijas Iepirkumu veicēju asociāciju”.
- Sākotnējā ieteikumu dokumenta sagatavošana.

2026. gada 1.–2. ceturksnis

- Semināra organizēšana iepirkumu speciālistiem rekomendāciju prezentēšanai un atgriezeniskās saites iegūšanai zīmola un komunikācijas dizaina iepirkumiem.
- Rekomendāciju pilnveide un gala versijas izstrāde zīmola un komunikācijas dizaina iepirkumiem.
- Iesniegšana IUB ievietošanai tās tīmekļvietnē.
- Rekomendāciju popularizēšanas pasākumu plānošana zīmola un komunikācijas dizaina iepirkumu īstenošanai.

4. Par pakalpojuma dizainera profesionālo kvalifikāciju.

Līga Lindenbauma (Valsts Kanceleja , Inovācijas laboratorija).

Strādā ar inovācijas sprintu organizēšanu digitālo pakalpojumu izveidei. Aktualizē problēmu, ka līdz šim profesiju katalogā nav profesijas “Pakalpojumu dizainers”. Uzsver, ka būtu vajadzīgs atbalsts arī no Latvijas Dizaina padomes.

D.Danosa atzīmē, ka no Dizaina padomes eksperti savulaik Valsts kancelejā strādāja pie priekšlikuma darba grupā par profesijas “Dizainers” ieviešanu profesiju katalogā. D.Danosa piedāvā Latvijas Dizaina centra palīdzību.

D.Purviņa atgādina, ka no LMA Dizaina nodaļas savulaik izskanēja iniciatīva, ko virzīja Ilze Kundziņa, izstrādāt pakalpojumu dizainera profesijas standartu, taču tas nav ticis tālāk virzīts.

I.Kupča atzīmē, kamēr netiks izveidota profesionālā programma “Pakalpojumu dizains”, nebūs iespējams izveidot to kā profesijas standartu. Ir jābūt augstākās izglītības programmai pakalpojumu dizainā, kas dod tās absolventiem atbilstošu kvalifikāciju. Šobrīd “Latvijas Mākslas akadēmijā ir starptautiska maģistra programma „Pakalpojumu dizaina stratēģijas un inovācijas” <https://www.lma.lv/studijas/studiju-nozares/pakalpojumu-dizaina-strategijas-un-inovacijas>, kas ir akadēmiska programma. Pamatojoties tikai uz akadēmiskās programmas bāzes, nav iespējams iekļaut pakalpojumu dizainera profesiju klasifikatorā.

D.Danosa. Uzdod jautājumu, vai ir iespējams pabeigt studijas ārvalstīs pakalpojuma dizainera profesijā, un strādāt Latvijā. Jautājums par Pakalpojuma dizainera kvalifikāciju paliek atvērts.

Sēde tiek slēgta: plkst.17.20

Protokolēja: Dzintra Purviņa,

Sanāksmes vadītāja: Karine Kalniņa